

MODERN PROBLEMS OF SCIENCE, EDUCATION AND SOCIETY

Proceedings of V International Scientific and Practical Conference

Kyiv, Ukraine

17-19 July 2023

Kyiv, Ukraine

2023

UDC 001.1

The 5th International scientific and practical conference “Modern problems of science, education and society” (July 17-19, 2023) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kyiv, Ukraine. 2023. 881 p.

ISBN 978-966-8219-87-0

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Modern problems of science, education and society. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Kyiv, Ukraine. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/v-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-problems-of-science-education-and-society-17-19-07-2023-kiyiv-ukrayina-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: kyiv@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. **Бибик Т. І., Торохтій І. О.** 19
СМОРОДИНА – ОДНА З НАЙЦІННІШИХ ВІТАМІНОНОСНИХ
ЯГІДНИХ КУЛЬТУР

BIOLOGICAL SCIENCES

2. **Воробйов В. Р.** 25
ОСОБЛИВОСТІ РАЦІОНУ СОНЯЧНОГО ОКУНЯ *LEPOMIS*
GIBOSSUS В РІЧКАХ МІСТА КИЄВА
3. **Машикова К. А., Шарамок Т. С.** 28
ГІСТОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ЗЯБЕР КАРАСЯ СРІБЛЯСТОГО
РІЧКИ САМАРА ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
4. **Ткаченко Ф. П., Пелих К. В., Маруняк І. С.** 33
ВИДОВИЙ СКЛАД МАКРОФІТІВ ПОНИЗЗЯ
ХАДЖИБЕЙСЬКОГО ЛИМАНУ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ЙОГО
ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ

MEDICAL SCIENCES

5. **Chupashko O. I., Sulyma M. I.** 37
MULTI-PURPOSE ROLE OF LACTATE AS A RESEARCH SUBJECT
UNDER SUBCLINICAL HYPOTHYROIDISM
6. **Protsak T. V., Vatsyk M. M., Zabrodska O. S.** 39
FEATURES OF THE MUSCULAR COATER OF THE GALL
BLADDER
7. **Демченко Г. О., Остроухова К. М., Шевченко А. Ю.,** 41
Черепашук О. І., Білогривова Е. І., Скакунов М. О.,
Денисенко К. О., Верховод А. В., Гришко Н. Г., Оруджев Г. Т.
ВІРТУАЛЬНИЙ ДИСЕКТОР ЛЮДИНИ ЯК НАВЧАЛЬНИЙ
ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНАТОМІЇ ПОПЕРЕЧНОГО
ПЕРЕРІЗУ
8. **Дзевульська І. В., Маліков О. В.** 43
ВЧЕННЯ ПРО ПРОПОРЦІЇ ЛЮДСЬКОГО ТІЛА В ЕПОХУ
ВІДРОДЖЕННЯ
9. **Драмарецька С. І.** 46
АНАЛІЗ ВІДВІДУВАНЬ ПАЦІЄНТАМИ ПРИВАТНОГО
СТОМАТОЛОГІЧНОГО ЗАКЛАДУ
10. **Єршов В. Ю.** 49
НОВЕ КОМБІНОВАНЕ ГЕЛЬ-ПЛІВКОВЕ ПОКРИТТЯ ДЛЯ
ЛІКУВАННЯ ШКІРНИХ РАН
11. **Єршов В. Ю.** 51
МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АТРЕЗІЙ
КИШЕЧНИКА В АСПЕКТІ ЇХ ХІРУРГІЧНОГО ЛІКУВАННЯ

ВЧЕННЯ ПРО ПРОПОРЦІЇ ЛЮДСЬКОГО ТІЛА В ЕПОХУ ВІДРОДЖЕННЯ

Дзевульська Ірина Вікторівна

доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри описової та клінічної анатомії
Національного медичного університету
імені О. О. Богомольця
м. Київ

Маліков Олександр Вячеслаович

кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри описової та клінічної анатомії
Національного медичного університету
імені О. О. Богомольця
м. Київ

У мистецтві Мікеланджело, одного з найбільших майстрів епохи Відродження, незважаючи на велику роботу з вивчення документів та матеріалів, є ще чимало незрозумілого.

Велике значення у майстерності Мікеланджело мало знання анатомії, яку він вивчав впродовж 12 років, препаруючи людське тіло та користуючись настановами професора анатомії Реальда Коломбо.

Метод Мікеланджело у вивченні пластичної форми тіла та застосування щодо неї анатомічних знань про внутрішню його будову до нас, на жаль, не дійшов. У творчому доробку цього великого майстра ми не знаходимо ні посібників, ні висловлювань на цю тему, ні анатомічних малюнків. За свідченням Вазарі, Мікеланджело «незадовго до смерті спалив чимало своїх малюнків, начерків і паперів, щоб ніхто не бачив його наполегливих праць та дослідів». Повною протилежністю в цьому відношенні є творча спадщина Леонардо да Вінчі, що містить величезний науковий анатомічний матеріал.

Особливою прогалиною є недостатність наших знань про значення цього великого майстра у вивченні пропорцій людського тіла. Неправильне тлумачення висловлювання Мікеланджело, наведеного Вазарі, про те, що

«циркуль в очах, не в руці, бо руки працюють, а око оцінює», призвело до помилкового висновку про те, що нібито Мікеланджело заперечував будь-які виміри людського тіла. Насправді ця фраза говорить про протилежне, а саме про те, яке важливе значення має для художника вимір, що дає можливість визначити пропорції тіла. Вивченням пропорцій Мікеланджело займався, мабуть, під час захоплення анатомією, що тривала близько 12 років. Початок цих робіт треба віднести до 1493-1494 рр., коли Мікеланджело виконував замовлення пріору монастиря С. Спіріто на виготовлення розп'яття в дереві. Йому було надано приміщення у морзі монастирської лікарні та трупи для розтину.

Серед значної кількості малюнків Мікеланджело, що дійшли до нас, вкрай мало присвячено вивченню пропорцій тіла. Усього є 4 аркуші з малюнками:

- Пропорція чоловічої фігури по гравюрі Жіованні Фабрі;
- Пропорції жіночої фігури. Флоренція;
- Пропорції раба. Бібліотека Віндзорського замку;
- Пропорції раба. Флоренція.

В епоху Відродження було вперше висунуто дві нові одиниці виміру, причому основоположником однієї з них був Леонардо да Вінчі (1452-1519), а іншої – Мікеланджело (1475-1564).

Леонардо да Вінчі вперше в історії вчення про пропорції людського тіла застосував поділ усієї фігури на дрібні частини, кожна з яких є одиницею виміру. Він виправив добре відомий «квадрат древніх» Вітрувія, вписавши фігуру з дещо піднятими руками та розставленими ногами в коло, центр якого збігається з розміщенням пупка (коло Леонардо).

Приблизно тих самих схем вчення про пропорції людського тіла дотримувався інший великий майстер тієї епохи – А. Дюрер (1470-1528).

Таким чином, у XV-XVI ст панував принцип будови розмірів тіла, що полягав у поділі його на дрібні частини, які є своєрідними одиницями виміру, модулями.

Прийнявши за одиницю виміру фізіономічну висоту обличчя, Мікеланджело був новатором, який уперше використав цей модуль при розробці системи пропорцій. Цей новий напрямок мав чимало послідовників.

Досить згадати іспанських дослідників і зокрема Жуан де Афр Віллафана (1535-1595), який опублікував у 1585 р роботу з великою кількістю фігур, гравірованих на дереві. Текст написаний частково прозою, частково віршами. У другій частині роботи викладено вчення про пропорції, в якому за модуль приймається фізіономічна висота обличчя.

Іншим послідовником Мікеланджело у вченні про пропорції тіла був іспанський художник і гравер Хризостом Мартінес (1650-1694), який виготовив 20 мідних таблиць. Одна з них демонструє пропорції чоловічого тіла з позначенням м'язів та дитячий скелет. За одиницю виміру Мартінес також приймав фізіономічну висоту обличчя, що вкладається у фігурі 10 разів. Якщо згадати про відомого фізіономіста Лафатера (1741-1801) та інших, які також прийняли систему відносних розмірів тіла, вперше встановлену Мікеланджело, то у всій широті виявиться значення геніального майстра Відродження засновника одного з напрямів вчення про пропорції людського тіла.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Дзевульська І. В., Маліков О. В. Деякі аспекти формування анатомічних знань в епоху Відродження. «Медичний форум». № 22. Львів 2021. С. 17–22.

2. Черкасов В. Г., Дзевульська І. В., Маліков О. В. Анатомічні дослідження в роботах Леонардо да Вінчі. «Український науково–медичний молодіжний журнал». №4 (76), Київ – 2013. С. 46-53.

3. Черкасов В. Г., Дзевульська І. В., Маликов А. В. Развитие анатомо–физиологических знаний Леонардо да Винчи в его работах. *Науковий журнал «Медичний форум»*. № 18 (18). Львів – 2019. С. 17–22.